

PROGRAMMA VOOR AANLEG EN BEHEER VAN IBA'S

KENMERK : 473629

BIJLAGE(N) : 1

VV : 25 november 2004

AGENDAPUNT :

STUKNUMMER : 1

Delft, 19 oktober 2004

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND,

Aanleiding

De uitgangspunten voor het IBA programma zijn reeds besproken in de Commissie Waterbeheer in februari 2004.

Zoals bekend zullen – volgens de planning van de betrokken partijen - alle gemeenten op 1 januari 2005 een aansluitplan voor riolering in het buitengebied hebben. Dit aansluitplan zal zijn goedgekeurd door gemeenten en de Provincie, met een advies van Delfland. Het aansluitplan geeft aan waar, wanneer en hoe riolering zal worden aangelegd in het buitengebied. Een aantal afvalwaterlozingen zullen volgens de concept-aansluitplannen niet worden aangesloten op de riolering omdat dit vanwege de aard, omvang en locatie van de lozing niet doelmatig is. Het gaat hierbij vooral om lozingen van woningen. Daarnaast gaat het om een aantal bedrijfsmatige lozingen. Deze lozingen dienen aangesloten te worden op een voorziening voor individuele behandeling van afvalwater (IBA).

Volgens de wet is de lozer hiervoor verantwoordelijk. Dit heeft praktische bezwaren omdat de kosten voor de lozer hoger zijn dan de kosten voor de burger in gerioleerd gebied. Goed beheer, wat essentieel is voor een goed functioneren van de IBA, is niet verzekerd bij een individuele aanpak. Bovendien is de individuele aanpak weinig doelmatig omdat iedere lozer individueel maatregelen moet treffen voor aanleg en beheer, hetgeen tot kosten leidt die door een integrale planmatige aanpak kunnen worden beperkt. Om aan deze bezwaren tegemoet te komen is beleid ontwikkeld dat gericht is op een integrale aanpak van het plaatsen van IBA's door gemeenten samen met het waterschap. (Zie Kamerstukken II, 2001-2002, 19826, nr. 23 en nr. 25). Deze aanpak heet de verbrede zorgplicht. In deze brief van de minister wordt de zorgplicht opgerekt in die zin dat, voor gebieden waar rioleren niet doelmatig is, de gemeente over gaat tot het plaatsen van een IBA. Hierbij worden de betreffende burgers op gelijke wijze behandeld als de burgers die zijn aangesloten op de riolering. Voorts wordt geadviseerd het geheel in samenwerking met het waterschap op te pakken. In dat kader wordt voorgesteld dat Delfland samen met de gemeenten een programma voor aanleg en beheer van IBA's uitvoert.

In het kader van het provinciaal beleid dienen de gemeenten voor 1 januari 2005 aan Provincie Zuid-Holland te melden of zij de verbrede zorgplicht willen toepassen. Daarom is het van belang dat Delfland nu een beslissing neemt over de samenwerking met de gemeenten op dit punt.

Het voorgestelde programma

De participerende gemeenten kiezen voor een verbrede zorgplicht riolering. Dit houdt in dat elk van deze gemeenten in samenwerking met Delfland in hun gemeente aan de percee-eigenaren aanbiedt om een IBA te plaatsen op de locaties waar volgens het aansluitplan een IBA moet komen.

Delfland coördineert de uitvoering van het programma en neemt beheer en onderhoud op

zich. Er worden gecertificeerde IBA's klasse IIIa geplaatst.

In niet-kwetsbaar gebied draagt Delfland de meerkosten van het plaatsen van een IBA klasse IIIa ten opzichte van het plaatsen van een volgens de wet minimaal vereiste IBA klasse I, omdat de IBA klasse IIIa een meer kosteneffectieve voorziening is dan de IBA klasse I en aanzienlijk meer stikstof verwijdert. De kosten hiervoor bedragen € 3900 per IBA, inclusief afkoop elektriciteitskosten.

Voor de burger is de deelname vrijwillig. In niet-te-rioleren kwetsbaar en zeer kwetsbaar gebied zullen naar verwachting vrijwel alle eigenaren meedoen. In niet-kwetsbaar gebied is de noodzaak om mee te doen kleiner. Volgens wet- en regelgeving dient in dit gebied de lozing te geschieden via een IBA klasse I. Het ministerie van VROM heeft begin september een circulaire uit doen gaan. Deze Handreiking Afvalwater Buitengebied van VROM kondigt aanpassing van de regelgeving aan. De regelgeving zal zodanig worden ingericht, dat de lokale overheden meer vrijheid krijgen om zelf een praktische invulling te geven aan hoe in hun gebied met het huishoudelijk afvalwater zal worden omgegaan. Dit zal in de uitvoeringsfase verder worden onderzocht en eventueel uitgewerkt in overleg met de gemeenten en de Provincie.

Bij het huidige beleid kan het vervangen van een bestaande kleine septic tank door een IBA klasse I (verbeterde septic tank) dus niet meer worden afgedwongen. Het is daarom onzeker wat de participatiegraad zal zijn in de niet-kwetsbare gebieden. Overwogen is om de huiseigenaren met een bijdrage over de streep te trekken. Te denken valt aan een bijdrage ter grootte van de aansluitbijdrage die de particulier betaalt. Die bedraagt bij diverse gemeenten €3000 per aansluiting. De bijdrage zou dan ca €900.000 bedragen. Hiervoor wordt niet gekozen omdat zo'n beslissing niet zou stroken met het uitgangspunt dat de lozer op de IBA even veel betaalt als iemand in gerioleerd gebied. Bovendien wordt de totale bijdrage per IBA in niet-kwetsbaar gebied dan wel erg groot in vergelijking met wat andere waterschappen betalen, omdat Delfland ook voor het opplussen €3900 per IBA (inclusief afkoop elektriciteitskosten) betaalt.

Verwacht wordt dat tussen de 80 en de 340 IBA's geplaatst zullen worden door het programma. De kostenraming is gebaseerd op het maximale aantal IBA's.

De rollen van de participanten zijn samengevat in onderstaande tabel.

Gemeente	Plaats de IBA. Heeft het eigendom van de IBA. Heft rioolrecht en aansluitkosten. Is bevoegd gezag voor lozing op de IBA (Wet milieubeheer)
Delfland	Coördineert de uitvoering. Draagt kosten van het opplussen. Beheert de IBA. Betaalt stroomkosten als eenmalig te betalen bedrag. Heft verontreinigingsheffing. Is bevoegd gezag voor de Wvo
Perceeleigenaar	Maakt vrijwillige keuze om mee te doen. Stemt in met het plaatsen van de IBA op het perceel en toegang voor beheer en onderhoud. Betaalt aansluitbijdrage, rioolrecht en verontreinigingsheffing.

Beoogd effect

Het project beoogt maximaal ongeveer 340 IBA's te plaatsen. Omdat het programma afhankelijk is van de vrijwillige deelname van burgers is het niet mogelijk om te voorspellen hoeveel IBA's uiteindelijk geplaatst zullen worden door het programma.

De IBA's zullen de vuilemissie beperken. Om voor een certificaat in aanmerking te komen dient een IBA minimaal ongeveer 95 % van de zuurstofbindende stoffen te verwijderen. Een IBA klasse III dient daarnaast minimaal 60 % van de stikstof te verwijderen. Verdere details zijn vermeld in onderstaande tabel met zuiveringsrendementen vereist voor de certificering van IBA's. Deze tabel geeft ook voor elke klasse de kosten per IBA.

	Klasse I	Klasse II	Klasse IIIa	Klasse IIIb
Zwevende stof	81%	92%	92%	92%
Biologisch afbreekbaar zuurstofbindende stof (BZV)	23%	91%	94%	94%
Stikstof (N tot)			60%	60%
Fosfor (P tot)				82%
Geraamde kosten per IBA	€4.600	€7.900	€8.300	€8.700

Argumenten

IBA's zijn kosteneffectief

Zuurstoftekort en nutriënten zijn nog steeds een groot probleem in het beheergebied van Delfland. IBA's klasse II en III zijn kosteneffectieve voorzieningen om de vuillast op het oppervlaktewater van Delfland te beperken.

De IBA klasse I, die minimaal vereist is voor niet-kwetsbaar gebied, verwijdert weinig meer BZV dan de doorgaans aanwezige kleine septic tanks. Het vervangen van een bestaande kleine septic tanks door IBA klasse I is dus geen kosteneffectieve maatregel. De IBA klasse II verwijdert, ook per bestede euro, aanzienlijk meer BZV dan de IBA klasse I. Gelet op de geringe meerkosten van een IBA klasse IIIa ten opzichte van een IBA klasse II en gelet op het belang van de beperking van de stikstofemissies naar het oppervlaktewater wordt, gehoord de Commissie Waterbeheer (9 november 2004), voorgesteld om IBA's klasse IIIa te plaatsen.

De eisen voor de IBA klasse IIIb kunnen alleen gehaald worden door een verticaal doorstroomd helofyten-filter (rietveld). Zo'n voorziening vraagt ruimte en komt daardoor niet in aanmerking als standaard maatregel.

Een IBA is voor de burger niet duurder dan riolering

Voor de burger in niet-gerioleerd gebied betekent deze aanpak dat hij even veel betaalt voor zijn IBA als een andere burger in gerioleerd gebied in dezelfde gemeente voor riolering (*gelijkheidsbeginse*l).

De aanpak van het plaatsen is doelmatig

Delfland neemt de coördinatie op zich. Daardoor is het niet nodig is dat elke gemeente afzonderlijk de verbrede zorgplicht vorm geeft. Door gezamenlijke uitvoering en inkoop worden de kosten gedrukt. Delfland treedt namens de gemeenten op als deskundig opdrachtgever.

Beheer door Delfland is doelmatig

Doordat Delfland verantwoordelijk is voor het beheer kan de kennis van Delfland ingebracht worden in de aansturing van het beheer. Door de uitvoering in zijn geheel en voor alle IBA's in het beheersgebied van Delfland samen uit te besteden wordt ook de kennis en efficiëntie van de particuliere sector benut.

Kostenraming

Enmalige bijdrage	maximaal € 1,2 miljoen bijdrage voor aanleg van de IBA's, afhankelijk van de deelname van de betrokken lozers verdeeld over de jaren 2005 t/m 2007
Jaarlijkse kosten:	€110.000 voor onderhoud, beheer en effluentmonitoring, vanaf 2006
Interne tijdsbesteding:	0,45 fte gemiddeld over de periode 2005-2007 daarna ongeveer 10 dagen per jaar voor onderhoud en beheer.

De eenmalige bijdrage is als volgt verdeeld over de periode 2005-2007:

2005	2006	2007
€400.000	€600.000	€200.000

De kosten worden gedekt uit de exploitatiebegroting. De interne tijdsbesteding wordt gerealiseerd binnen de bestaande formatie.

Bij alle lozers van afvalwater wordt verontreinigingsheffing geheven. Deze wordt nu ook al geheven voor de lozingen waar een IBA geplaatst wordt. Dit voorstel voor aanleg en beheer van de IBA's zal niet leiden tot extra inkomsten.

Bijlagen

1. Aantal IBA's en kosten

Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de wnd. Secretaris,

de Dijkgraaf,

F.P. Spaak

drs. P.H. Schoute

Aantal IBA's en kosten

	Binnen be- bouwde kom	Niet Kwetsbaar	Kwets- baar	Zeer Kwetsbaar	Totaal per rij
Aantallen per gemeenten					
Berkel en Rodenrijs					0
Delft		17	1		18
Den Haag	29				29
Leidschendam-Voorburg					0
Maassluis					0
Midden-Delfland		167	11	0	178
Pijnacker-Nootdorp		10	3	10	23
Rijswijk	15				15
Rotterdam		50	1	9	60
Schiedam		5		5	10
Vlaardingen					0
Wassenaar					0
Westland		5			5
Zoetermeer					0
Totaal aantal IBA's	44	254	16	24	338
Participatiegraad	100%				
Kosten per IBA					
Kosten aanleg	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	
Bijdrage gemeente/IBA	€ 4.600	€ 4.600	€ 7.100	€ 7.500	
Bijdrage Delfland/IBA	€2.900	€2.900	€400	-	
Delfland: Afkoopsom stroom	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	
Kosten Delfland / IBA	€ 3.900	€ 3.900	€ 1.400	€ 1.000	
Totale kosten Delfland	€171.600	€990.600	€22.400	€ 24.000	€1.208.600
Kosten per gemeente					
Berkel en Rodenrijs	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Delft	€ 0	€ 78.200	€ 7.100	€ 0	€ 85.300
Den Haag	€ 133.400	€ 0	€ 0	€ 0	€ 133.400
Leidschendam-Voorburg	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Maassluis	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Midden-Delfland	€ 0	€ 768.200	€ 78.100	€ 0	€ 846.300
Pijnacker-Nootdorp	€ 0	€ 46.000	€ 21.300	€ 75.000	€ 142.300
Rijswijk	€ 69.000	€ 0	€ 0	€ 0	€ 69.000
Rotterdam	€ 0	€ 230.000	€ 7.100	€ 67.500	€ 304.600
Schiedam	€ 0	€ 23.000	€ 0	€ 37.500	€ 60.500
Vlaardingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Wassenaar	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Westland	€ 0	€ 23.000	€ 0	€ 0	€ 23.000
Zoetermeer	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Totale kosten ge- meenten	€ 202.400	€ 1.168.400	€ 113.600	€ 180.000	€ 1.664.400